

Τεχνολογικό
Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Σχολή Επιστημών
Υγείας

Μεταπτυχιακή διατριβή

**ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΣΕ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ ΣΤΗ ΜΟΝΑΔΑ
ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ**

Μαρία Γιακουμή

Λεμεσός, Ιανουάριος, 2025

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

Μεταπτυχιακή διατριβή

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΣΕ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ ΣΤΗ ΜΟΝΑΔΑ
ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ της

Μαρίας Γιακουμή

Επιβλέποντες Καθηγητές

Δρ. Σωκράτης Σωκράτους

Δρ. Ευριδίκη Παπασταύρου

Λεμεσός, Ιανουάριος, 2025

Έντυπο έγκρισης

Μεταπτυχιακή διατριβή

Διερεύνηση των συμπεριφορών φροντίδας νοσηλευτών σε ηλικιωμένους στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας

Παρουσιάστηκε από

Μαρία Γιακουμή

Επιβλέποντες καθηγητές: Δρ. Σωκράτης Σωκράτους, Δρ. Ευριδίκη Παπασταύρου

Μέλος επιτροπής: Δρ. Σωκράτης Σωκράτους

Μέλος επιτροπής: Δρ. Ευριδίκη Παπασταύρου

Μέλος επιτροπής: Δρ. Μερόπη Μπουζικά

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Λεμεσός, Ιανουάριος, 2025

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Μαρία Γιακουμή, 2025

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της μεταπτυχιακής διατριβής από το Τμήμα Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του/της συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της παρούσας διατριβής, έπειτα από δύο χρόνια σκληρής δουλειάς, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στους επιβλέποντες μου, Δρ. Παπασταύρου και Δρ. Σωκράτους, για την καθοδήγηση και την πολύτιμη υποστήριξη τους.

Όλες οι δυσκολίες που συνάντησα σε αυτό το ταξίδι συνέβαλαν στην προσωπική μου ανάπτυξη, δίνοντας μου τη δύναμη να συνεχίσω τη σκληρή δουλειά και να μετατρέπω κάθε εμπόδιο σε πολύτιμο μάθημα ζωής. Όπως πολύ σωστά μου έλεγε η αξιότιμη Δρ. Παπασταύρου: “Η ζωή επιφυλάσσει ακόμη πολλές δυσκολίες στην πορεία σου προς την επιτυχία.”. Η ενθάρρυνση και η συνεχής ανατροφοδότησή της αποτέλεσαν ανεκτίμητα εφόδια για την επιτυχή διεκπεραίωση της μελέτης. Εκτιμώ βαθύτατα την εμπιστοσύνη που έδειξε στις δυνατότητές μου.

Πέρα από το ακαδημαϊκό πλαίσιο, θα ήθελα να μοιραστώ πόσο ευλογημένη νιώθω που η γιαγιά και ο παππούς μου με στηρίζουν αδιάκοπα, βοηθώντας με να βρω τον δικό μου δρόμο και με αποφασιστικότητα να αγωνίζομαι για την επίτευξη των στόχων μου. Θα μπορούσα να τους περιγράψω ως αληθινούς αγγέλους. Τους οφείλω ένα τεράστιο ευχαριστώ για την αγάπη και την ανατροφή που μου χάρισαν. Σας αγαπώ, θα σας κάνω υπερήφανους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εισαγωγή: Τα τελευταία χρόνια, λόγω του ολοένα αυξανόμενου προσδόκιμου ζωής, έχει παρατηρηθεί ότι ένας μεγάλος αριθμός κλινών Μονάδων Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) καταλαμβάνεται από ηλικιωμένα άτομα τα οποία χαρακτηρίζονται ως ευάλωτη ομάδα ασθενών. Μελέτες έχουν δείξει ότι η παρεχόμενη νοσηλευτική φροντίδα στα άτομα αυτά περιγράφεται ως μη ικανοποιητική, ενώ στην Κύπρο αυξάνονται οι καταγγελίες για ακατάλληλη περίθαλψη. Συνεπώς, φαίνεται ότι υπάρχει ανάγκη για περαιτέρω μελέτη του θέματος.

Σκοπός: Σκοπός της μελέτης είναι η διερεύνηση των συμπεριφορών φροντίδας προς ηλικιωμένους ασθενείς σε ΜΕΘ στην Κύπρο, σύμφωνα με τις απόψεις του νοσηλευτικού προσωπικού και τις απόψεις των μελών της οικογένειας των ασθενών. Βασικός στόχος είναι να διαπιστωθεί αν όντως οι χρήστες υπηρεσιών υγείας αντιλαμβάνονται ότι λαμβάνουν τη φροντίδα την οποία οι νοσηλευτές θεωρούν ότι παρέχουν.

Μέθοδοι: Η μελέτη ακολούθησε μικτή μεθοδολογία και η συλλογή δεδομένων διενεργήθηκε σε δύο στάδια. Στο ποσοτικό μέρος χρησιμοποιήθηκε το ερευνητικό εργαλείο Greek Version of The Caring Behaviors Inventory (CBI-GR) σε νοσηλευτικό προσωπικό της ΜΕΘ (n=113) με σκοπό τη διερεύνηση των απόψεων τους για τη φροντίδα την οποία πιστεύουν ότι παρέχουν. Στη συνέχεια, ακολούθησε η διερεύνηση των απόψεων και εμπειριών των μελών της οικογένειας των ασθενών, με ποιοτική προσέγγιση μέσα από μία ομάδα εστίασης αποτελούμενη από οκτώ συγγενείς α΄ βαθμού ηλικιωμένων ασθενών, οι οποίοι είχαν νοσηλευτεί σε ΜΕΘ. Η στατιστική ανάλυση των ποσοτικών δεδομένων πραγματοποιήθηκε με την SPSS (version 25), ενώ των ποιοτικών με επαγωγική μέθοδο ανάλυσης περιεχομένου, έχοντας ως βάση τις τέσσερις διαστάσεις του (CBI-GR), για τη δυνατότητα διερεύνησης ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ του ποσοτικού και ποιοτικού μέρους της μελέτης.

Αποτελέσματα: Το νοσηλευτικό προσωπικό ($n=113$, $RR=83\%$) στο σύνολο του με ποσοστό $81,2\%$ βαθμολογεί ότι εφαρμόζονται σε υψηλή συχνότητα ($4=$ Συχνά- $6=$ Πάντα) οι συμπεριφορές φροντίδας του CBI-GR που αξιολογούνται με τη κλίμακα likert ($1=$ Ποτέ- $6=$ Πάντα), με μέση συνολική τιμή $M=4,70$, $SD=1,1$. Στην κατάταξη των τεσσάρων διαστάσεων του CBI-GR με τις εξής συχνότητες (Συχνά-Πάντα) βρέθηκε ότι ένα ποσοστό 88% των νοσηλευτών/ριών βαθμολόγησε υψηλά τη Διάσταση Ασφάλεια, με μέση τιμή $M=4,9\pm 1,1$, το 86% των νοσηλευτών/ριών για τη διάσταση Γνώσεις-Ικανότητες βαθμολόγησε με μέση τιμή $M=4,9\pm 1,08$, το 74% των νοσηλευτών/ριών για διάσταση Σεβασμού σημείωσε μέση τιμή $M=4,5\pm 1,2$ και το 71% των νοσηλευτών/ριών για τη διάσταση Θεραπευτική Σχέση σημείωσε τη χαμηλότερη μέση τιμή με $M=4,3\pm 1,3$. Στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις εντοπίστηκαν σε σχέση με το μορφωτικό επίπεδο (προπτυχιακό τίτλο σπουδών) και την μεγαλύτερη ηλικία του νοσηλευτικού προσωπικού. Στη συλλογή δεδομένων ποιοτικής μορφής μέσω της ομάδας εστίασης, η ανάλυση δεδομένων κατέληξε σε έξι θεματικές ενότητες που αποτελούν τις απόψεις και τις εμπειρίες των συγγενών (απουσία αισθήματος ασφάλειας λόγω αναφερόμενης ανεπαρκούς περίθαλψης, αίσθημα ασφάλειας από τη συνεχή παρουσία των νοσηλευτών/ριών, επάρκεια κλινικών προσόντων νοσηλευτών/ριών, μη επίδειξη σεβασμού σε βασικές ανάγκες των ασθενών, σύνδεση μεταξύ των νοσηλευτών/ριών και συγγενών, αποστασιοποίηση του νοσηλευτικού προσωπικού προς τους συγγενείς). Φαίνεται πως οι απόψεις του νοσηλευτικού προσωπικού και των συγγενών παρουσιάζουν ομοιότητες ως προς τη Διάσταση Γνώσεις-Ικανότητες. Αντίθετα η κύρια διαφορά τους εντοπίζεται στη Διάσταση Ασφάλειας, όπου οι συγγενείς αισθάνονται ανασφαλείς, καθώς πιστεύουν ότι η φροντίδα που παρέχεται είναι ανεπαρκής.

Συζήτηση: Τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης συμφωνούν με τις δημοσιευμένες ποσοτικές μελέτες που διερεύνησαν αυτό το ζήτημα, αφού οι απόψεις του νοσηλευτικού προσωπικού παρουσιάζονται αντίστοιχα με υψηλές συχνότητες εφαρμογής των συμπεριφορών φροντίδας. Σε ποιοτικές υφιστάμενες μελέτες, που οι συμμετέχοντες είναι συγγενείς ή ασθενείς περιέγραψαν με πολύ παρόμοιο τρόπο τις εμπειρίες και τις απόψεις τους, αναφέροντας το αίσθημα της ανασφάλειας και της μη επίδειξης κατανόησης από τους νοσηλευτές/ριες. Στη μελέτη αυτή φάνηκε ότι ενώ οι νοσηλευτές/ριες έδωσαν την υψηλότερη βαθμολογία στη διάσταση που αφορά την

ασφάλεια των ασθενών, από την άλλη οι συγγενείς δεν είχαν την ίδια άποψη, αφού ανέφεραν ότι βίωσαν αισθήματα ανασφάλειας.

Συμπεράσματα: Σε αυτή τη μελέτη έγινε προσπάθεια μιας σφαιρικής απεικόνισης του ζητήματος, με τον συνδυασμό των δύο μεθοδολογικών προσεγγίσεων, λαμβάνοντας υπόψη τους παρόχους και τους αποδέκτες της φροντίδας. Τα αποτελέσματα της μελέτης θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την εκπαίδευση του νοσηλευτικού προσωπικού σε θέματα φροντίδας, ιδιαίτερα εκεί όπου οι χρήστες υπηρεσιών υγείας αισθάνονται ότι δεν ικανοποιούνται οι ανάγκες τους και οι προσδοκίες τους όσον αφορά τη φροντίδα την οποία λαμβάνουν. Σε ερευνητικό επίπεδο, η μελέτη θα μπορούσε να επεκταθεί και να εμπλέξει περισσότερους ασθενείς και οικογένειες και να προστεθεί και η διερεύνηση μίας ακόμη μεταβλητής, το θέμα της ηλικίας των ασθενών και με ποιο τρόπο αυτή επηρεάζει τη φροντίδα στις μονάδες εντατικής νοσηλείας.

Λέξεις κλειδιά: Μεικτή μελέτη, Μονάδα Εντατικής Θεραπείας Κύπρου, Ηλικιωμένοι, Συγγενείς, Νοσηλευτική φροντίδα